

OMT- advies MRSA bij veehouders aan BAO

Samenvatting

Het Outbreak Management Team (OMT) heeft op woensdag 28 juni 2006 vergaderd over de nieuw ontstane situatie met betrekking tot het voorkomen van MRSA bij personen die betrokken zijn bij de intensieve varkenshouderij.

Het OMT heeft geconcludeerd dat:

- personen die beroepsmatig in nauw contact komen met levende varkens op varkensbedrijven en de personen die woonachtig zijn op dergelijke varkensbedrijven worden ingedeeld in risicocategorie 2 van het MRSA-beleid van de WIP. Dit houdt in dat zij bij opname in een ziekenhuis of verpleeghuis worden gescreend op MRSA-dragerschap en in isolatie worden verpleegd totdat is vastgesteld dat zij MRSA negatief zijn.
- personen die in hun werk in nauw contact komen met levende vleeskalveren op vleeskalverbedrijven worden ingedeeld in risicocategorie 3 van het MRSA-beleid van de WIP. Dit houdt in dat zij bij opname in een ziekenhuis of verpleeghuis worden gescreend op MRSA-dragerschap. Zij zullen niet in isolatie worden verpleegd.

Het OMT is van mening dat er geen bestuurlijke consequenties voortvloeien uit dit BAO-advies.

Achtergrond

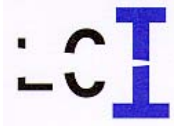
Methicilline resistente *Staphylococcus aureus*, kortweg MRSA, is bekend als de 'ziekenhuisbacterie' die frequent uit buitenlandse ziekenhuizen in Nederland wordt geïmporteerd. De prevalentie van MRSA in Nederlandse ziekenhuizen is circa 1%. De prevalentie van MRSA-dragers in verpleeghuizen is <1%. Het is onbekend in hoeverre MRSA aanwezig is in de open bevolking. Een recente studie laat zien dat het percentage MRSA-dragers bij ziekenhuisopname rond 0.03% ligt.

Verspreiding van MRSA treedt gemakkelijk op door direct contact (handen), door de lucht (huidschilfers of stofdeeltjes via luchtstromingen) of via secundaire bronnen (voorwerpen) in de directe omgeving. In ziekenhuizen is de kans op verspreiding en besmetting hoog: er is een hoge antibioticumdruk, er zijn bronnen (patiënten met MRSA) en er is frequent lichamelijk contact met medewerkers.

Voor ziekenhuispatiënten met een verminderde afweer vormt MRSA een bedreiging omdat infecties met MRSA gepaard gaan met hogere morbiditeit en mortaliteit. De behandeling is vaak moeilijk en vergt bovendien duurdere therapieën.

Het beleid in Nederland (zogenaamde: 'Search and Destroy-beleid') is erop gericht te voorkomen dat MRSA endemisch wordt in Nederlandse zorginstellingen. Dit beleid wordt opgesteld door de Werkgroep Infectiepreventie (WIP). De WIP heeft patiënten en personeel in categorieën ingedeeld al naar gelang de kans op MRSA-dragerschap. Personen in categorie 1 (bewezen MRSA-dragers) en 2 (sterk verhoogde kans op MRSA-dragerschap, bijvoorbeeld personen die in een ziekenhuis in het buitenland zijn verpleegd) worden bij ziekenhuisopname in isolatie verpleegd en onderzocht op MRSA-dragerschap. Als er geen MRSA wordt aangetoond, wordt de isolatie beëindigd.

Buiten gezondheidszorginstellingen is MRSA geen "gevreese bacterie". Voor gezonde personen in de algemene bevolking is MRSA-dragerschap geen probleem; je wordt niet ziek van MRSA en de bacterie verdwijnt meestal weer vanzelf (zonder behandeling).

Onderzoeksresultaten tot nu toe

In 2005 is bij een drietal patiënten, die allemaal contact hadden gehad met Nederlandse varkens, MRSA aangetoond. Het MRSA-type dat bij deze patiënten (en contactpersonen) werd aangetroffen, was niet te onderscheiden van het MRSA-type dat bij een varken werd geïsoleerd en verschilde duidelijk van de MRSA-typen die gewoonlijk bij mensen worden aangetroffen. Nader onderzoek bij 26 varkenshouders, toonde aan dat 6 van hen (23%) drager zijn van dit zogenaamde 'varkens-type MRSA'. Dit type MRSA is niet-typeerbaar met de standaardtyperingsmethoden van het RIVM.

Bovenstaande bevindingen waren voor de VWA en het RIVM aanleiding om een prevalentiestudie uit te voeren onder Nederlandse slachtvarkens. Verdeeld over 9 slachthuizen en 6 slachtbatches per slachthuis werden 540 klinisch gezonde varkens bemonsterd met een neusswab. In ruim 80% van de slachtbatches (1 of meer positieve varkens per slachtbatch) werd MRSA aangetoond. Circa 40% van de varkens was positief. Recent is in een case-controlle studie aangetoond dat personen die beroepsmatig nauw contact hebben met varkens of vleeskalveren een verhoogd risico hebben op MRSA-dragerschap. Verder zijn 150 dierenartsen in Utrecht op MRSA onderzocht: 4.6% van hen was MRSA-drager.

Varkens en varkenshouders

Het OMT stelt vast dat:

- substantiële aantallen varkens MRSA hebben
- personen die betrokken zijn bij varkensbedrijven in de afgelopen jaren enkele malen verantwoordelijk waren voor introductie van MRSA in een ziekenhuis
- onderzoek uitwijst dat personen die beroepsmatig betrokken zijn bij varkensbedrijven vaker drager zijn van MRSA dan personen in de algemene bevolking. Het percentage dragers is hoger dan van personen die in een buitenlands ziekenhuis opgenomen zijn geweest.
- het type MRSA dat wordt gevonden bij personen die beroepsmatig betrokken zijn bij varkensbedrijven komt overeen met het type MRSA dat wordt gevonden bij varkens van varkensbedrijven
- uit een steekproef van slachtvarkens blijkt dat van de varkensbedrijven 20% MRSA-vrij is, 80% één of meer MRSA-positieve varkens in de populatie heeft.

Het OMT concludeert dat:

- personen die beroepsmatig nauw contact hebben met levende varkens op varkensbedrijven en de personen die woonachtig zijn op dergelijke varkensbedrijven, aantoonbaar verhoogde kans op MRSA-dragerschap hebben. Deze personen moeten daarom vóór ziekenhuisopname onderzocht worden op MRSA-dragerschap. Indien er geen tijd is om dragerschap uit te sluiten voor de ziekenhuisopname, moeten deze personen in isolatie worden verpleegd tot MRSA-dragerschap is uitgesloten. (risicocategorie 2, WIP)

Varkensproducten

Het OMT stelt vast dat:

- er onvoldoende gegevens zijn over het voorkomen van MRSA in (varkens-)vleesproducten
- er geen epidemiologische aanwijzing is voor verspreiding van MRSA via (varkens-)vleesproducten

- er geen maatregelen nodig zijn om personen die intensief contact hebben met (varkens-)vleesproducten te beschermen

Het OMT concludeert dat:

- er onderzoek in gang moet worden naar het voorkomen van MRSA in (varkens-)vleesproducten
- er onderzoek in gang moet worden gezet om te bepalen hoe hoog de prevalentie MRSA is bij personen die intensief contact hebben met (varkens-)vleesproducten

Vleeskalveren

Het OMT stelt vast dat:

- er signalen zijn dat er mogelijk een verhoogde kans op MRSA-dragerschap bestaat bij personen die nauw contact hebben met vleeskalveren
- er onvoldoende gegevens zijn over de prevalentie MRSA bij personen die intensief contact hebben met vleeskalveren

Het OMT concludeert dat:

- er onderzoek in gang moet worden gezet om te bepalen hoe hoog de prevalentie MRSA is bij personen die intensief contact hebben met vleeskalveren
- tot er nadere gegevens bekend zijn, personen die beroepsmatig in nauw contact komen met levende vleeskalveren bij opname in ziekenhuis of verpleeghuis onderzocht moeten worden op MRSA-dragerschap. Deze personen hoeven niet in isolatie verpleegd te worden. (risicocategorie 3, WIP)

Personeel in de zorg

Het OMT stelt vast dat:

- er aanwijzingen zijn dat zorgverleners die woonachtig zijn op varkensbedrijven incidenteel ook drager zijn van varkens-MRSA
- zorgverleners nog nooit tot introductie van varkens-MRSA in ziekenhuizen hebben geleid

Het OMT concludeert dat:

- er onderzoek in gang moet worden gezet om een risicoschatting te maken omtrent introductie van MRSA door zorgverleners die in hun woonomgeving intensief contact hebben met varkens en/of vleeskalveren
- er geen maatregelen nodig zijn ter preventie van introductie van MRSA door personeel in de zorg die woonachtig zijn op varkensbedrijven

Onderzoek

Het OMT stelt vast dat:

- in het Platform ABRES 21 juni het overzicht met de prioritering van MRSA-onderzoeksvragen is besproken zoals opgesteld door medewerkers van RIVM, VWA, SWAB en Gezondheidsdienst voor Dieren onder leiding van Dik Mevius (CIDC)

Het OMT concludeert dat:

- de werkgroep MRSA van het RIVM coördineert het onderzoek dat zal worden uitgevoerd. In deze werkgroep zijn de bovengenoemde organisaties vertegenwoordigd

Bekendmaking

Het OMT adviseert om:

- de betrokkenen uit de varkens- en kalverhouderij op dinsdag 4 juli 2006 hierover in te lichten door het Clb
- de betrokkenen in de zorg op woensdag 5 juli hierover in te lichten door het Clb
- voldoende capaciteit te laten reserveren bij publieksinformatiepunten zoals Postbus 51 om een eventuele grote vragenstroom goed te kunnen bedienen
- woensdag 5 juli, in overleg met de ministeries van VWS en LNV, een persbericht te verspreiden om goede en weloverwogen informatie over de bevindingen en het gekozen beleid te kunnen geven